

Falks Soldattorp, Kyrkby rote

Enl. Nya Indelningsverket, upprättat av Karl XI under 1600-talets senare hälft, indelades socknens hemman i rotar. Varje rote skulle hålla en soldat som tilldelades ett torp. Karl XI utfärdade riktlinjer hur torpen skulle byggas. Inom Ramnäs socken fanns 8 rotar. Kyrkby rotes soldattorp var Falks. Soldaterna fick anta torpets namn. Vid 1800-talets början hette det Klingas rote med soldatnamnet Klinga. I Ramnäs Bruks arkiv omnämns en soldat Anders Björk i Gåsvad 1760. Om roten då hette Björk är inte utrett. Observeras bör, att torpet intill hette Björkvreten. Huruvida något samband med soldatnamnet finns är ej heller utrett. 1815 finns en soldat Anders Klinga i Gåsvad. Olov Holm, född i Gunnilbo 4 oktober 1803 och gift 1824 med Stina Lindberg född 21 september 1800 i Odensvi, kom som soldat till torpet 1828 och fick namnet Klinga. Enl. husförhörlängden kunde paret läsa någorlunda. Dottern Johanna Olsdotter Klinga, född 5 aug. 1830 var piga hos landbonden Jan Petter Jansson i Sörby.

Adolf Fredrik Kvist Falk, född 26 okt. 1833 troligen i Kolbäck (svårläst), flyttade till Ramnäs 1856 och städslades som soldat. Han gifte sig med Brita Caisa Klinga, född 13 sep. 1825 i Gunnilbo. Av någon anledning antog Adolf Fredrik soldatnamnet Falk och roten ändrades till Falk och Falks soldattorp blev nya torpnamnet. År 1876 städslades Carl Vilhelm Björkman från Karbenning som soldat Falk. År 1912 sålde rotehållarna soldattorpet till f. d. soldaten C. W. Falk och hans hustru Maria för 800 kronor. Falk byggde på en liten yttre förstuga och sammanfogade den inre förstugan med den lilla kammaren. 1923 sålde Falks torpet till Ludvig Johansson och hans hustru Hulda, dotter till Carl Erik Hedström från Långbrofallet för 3.000 kronor. Paret Johansson fick sju barn men en pojke avled vid 2 års ålder. 1939 förändrades det gamla soldattorpets utseende då en våning tillkom och ett trapphus med hall byggdes. 1965 övertog äldste sonen Mauritz torpet och byggde om det helt. 1991 köpte Berndt Andersson torpet och byggde nya uthus. I läns museets kulturhistoriska inventering har en närliggande stuga fått beteckningen Falks soldattorp. Detta har tagits upp med Läns museet som stöder sin uppfattning på att stugan låg på soldattorpets tomt. Olyckligt har gränsen mellan Falks soldattorp och Kyrkoby 2:37 gått diagonalt genom stugan. Stugan är registrerad på Kyrkoby 2:37 (Lilla Gåsvad). Att det ombyggda soldattorpet inte var kulturhistoriskt intressant är förståeligt, men utan förklaring måste läsaren få den uppfattningen att den presenterade stugan skulle vara soldattorpet.

Uppgiftslämnare: Herbert Johansson, son till Ludvig Johansson.

Torpkommittén.